

Sygn. akt III Ca 561/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 24 czerwca 2015 r.

Sąd Okręgowy w Gliwicach III Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący - Sędzia SO Leszek Dąbek

Sędzia SO Barbara Braziewicz (spr.)

SR del. Ewa Buczek - Fidyka

Protokolant Dominika Tarasiewicz

po rozpoznaniu w dniu 24 czerwca 2015 r. w Gliwicach

na rozprawie

sprawy z powództwa M. M. (1) i M. M. (2)

przeciwko Gminie G.

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

na skutek apelacji powodów

od wyroku Sądu Rejonowego w Gliwicach

z dnia 8 kwietnia 2014 r., sygn. akt II C 3665/13

1. oddala apelację;

2. zasądza solidarnie od powodów na rzecz pozwanej kwotę 90 zł (dziewięćdziesiąt złotych) z tytułu zwrotu kosztów zastępstwa prawnego w postępowaniu odwoławczym.

SSR del. Ewa Buczek - Fidyka SSO Leszek Dąbek SSO Barbara Braziewicz

UZASADNIENIE

Pozwem wniesionym w dniu 28 października 2013 r. powodowie M. M. (1) i M. M. (2) domagali się pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci wyroku zaocznego Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 25 sierpnia 2009 r. sygn. akt I C 440/09, zaopatrzonego klauzulą wykonalności oraz zasądzenia solidarnie od pozwanej Gminy G. na ich rzecz kosztów postępowania według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz o zasądzenie na jej rzecz solidarnie od powodów kosztów postępowania według norm przepisanych.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 8 kwietnia 2014r. Sąd Rejonowy w Gliwicach w sprawie z powództwa M. M. (1) i M. M. (2) przeciwko Gminie G. o pozbawienie tytułu wykonawczego powyżej wymienionego wykonalności oddalił powództwo i zasądził od powodów solidarnie na rzecz pozwanej kwotę 180zł.

Rozstrzygnięcie to Sąd Rejonowy podjął po ustaleniu, że wyrokiem zaocznym z dnia 25 sierpnia 2009 r. Sąd Rejonowy w Gliwicach nakazał powodom opuszczenie i opróżnienie lokalu mieszkalnego położonego w G. przy ul. (...) i wydanie

go pozwanej w stanie wolnym od osób i rzeczy, nie przyznając im prawa do lokalu socjalnego. Sprawa rozpoznawana była pod sygnaturą akt I C 440/09, a wyrok został oparzony klauzulą wykonalności.

W myśl art. 840 § 1 k.p.c. dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli:

1) przeczy zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, a w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu albo gdy kwestionuje przejście obowiązku mimo istnienia formalnego dokumentu stwierdzającego to przejście;

2) po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie;

3) małżonek, przeciwko któremu sąd nadał klauzulę wykonalności na podstawie art. 787, wykaże, że egzekwowane świadczenie wierzycielowi nie należy się, przy czym małżonkowi temu przysługują zarzuty nie tylko z własnego prawa, lecz także zarzuty, których jego małżonek wcześniej nie mógł podnieść. W uzasadnieniu pozwu powodowie powoływali się na podstawę wskazaną w § 1 i 2 powołanego przepisu.

Powództwo, zdaniem Sądu meriti nie było uzasadnione. W pierwszej kolejności Sąd ten wskazał, że powoływana przez powodów okoliczność nieprawidłowego wypowiedzenia umowy najmu, a tym samym brak podstaw do uznania zasadności powództwa o eksmisję, nie może być przedmiotem badania w postępowaniu o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności. Powództwa opozycyjne mają wyjątkowy charakter, a zgłaszane w nim zarzuty nie mogą prowadzić do ponownego rozpoznania sprawy, do czego zdaje się zmierzali powodowie składając niniejszy pozew. Wskazywane przez powodów okoliczności i zarzuty mogły być zgłoszone, jak słusznie zauważa pełnomocnik pozwanej, w sprzeczności od wyroku zaocznego. Stąd też Sąd oddalił wnioski dowodowe zawarte w pozwie, albowiem okoliczności, na które dowody te miały być przeprowadzone nie mogły być przedmiotem badania w niniejszym postępowaniu. Dopuszczenie tych dowodów spowodowałoby ponowne zbadanie sprawy. Kolejnym środkiem służącym obronie praw powodów jest skarga o wznowienie postępowania uregulowana w kodeksie postępowania cywilnego. Z tego środka powodowie skorzystali, gdyż w Sądzie Rejonowym w Gliwicach toczy się postępowanie ze skargi o wznowienie postępowania w sprawie I C 440/09 pod sygn. akt I C 1568/13.

Dalej wskazać należy, że nie jest słuszne czynienie pozwanej zarzutu, iż dysponując tytułem wykonawczym przez dłuższy czas nie przystąpiła do jego realizacji w drodze przymusu. Nie jest to też podstawa pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności o ile brak realizacji tytułu wykonawczego przez wierzyciela nie spowodował przedawnienia roszczenia. Powodowie znali treść wyroku i mieli świadomość wynikającego z niego obowiązku. Skoro dobrowolnie obowiązku tego nie wykonali musieli liczyć się z tym, że w którymś momencie wierzyciel przystąpi do jego realizacji. Fakt zamieszkiwania powodów w spornym lokalu i regulowania należnych opłat nie ma znaczenia dla sprawy. Obowiązek uiszczania opłat za korzystanie z lokalu spoczywa zarówno na tym, kto tytuł prawny do lokalu posiada, jak i ten któremu taki tytuł nie przysługuje. Pozwana nie przeczyła, że w lokalu zajmowanym przez powodów został przeprowadzony remont. Okoliczność ta jednak nie ma znaczenia dla sprawy. Powodowie wspomniany remont przeprowadzili na własne ryzyko, a nadto z uzasadnienia pozwu wynika, że remont ten został rozpoczęty przed wypowiedzeniem umowy najmu, zatem była to okoliczność, która mogła być przedmiotem badania przez sąd pierwszej instancji w sprawie o eksmisję. Powodowie nie przytoczyli żadnych okoliczności związanych z nadaniem wyrokowi zaocznemu klauzuli wykonalności, tym samym nie wykazali podstawy powództwa opartego o art. 840 § pkt 1 k.p.c. Mając na uwadze wskazane okoliczności Sąd Rejonowy uznał, że brak jest podstaw do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności i powództwo oddalił. O kosztach postępowania Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. obciążając nimi powodów, jako stronę przegrywającą.

Od powyższego wyroku powodowie wnieśli apelację, zaskarżając go w całości. Zarzucili w niej naruszenie przepisów prawa procesowego tj. art. 217§3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na

oddaleniu wniosków dowodowych powodów z osobowych źródeł dowodowych, również w zakresie zmierzającym do wykazania istnienia i treści porozumienia pomiędzy stronami po powstaniu tytułu egzekucyjnego; art. 214§1 k.p.c. w zw. z art. 214¹§1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na nieuwzględnieniu wniosku o odroczenie rozprawy z powodu stanu zdrowia powoda ad.1 mimo, iż przedłożył on zaświadczenie wystawione przez lekarza sądowego potwierdzające niemożność stawienia się na rozprawę i wnosił o jej odroczenie w sytuacji, gdy przesłuchanie powoda ad.1 mogło dostarczyć informacji istotnych dla rozpoznania niniejszej sprawy, a zarazem ograniczenie rozpoznania sprawy do jednego posiedzenia w istotny sposób ograniczyło prawo powoda do obrony swoich praw; art. 328 k.p.c. poprzez brak dostatecznego uzasadnienia motywów wyroku oraz brak należytego i wyczerpującego ustosunkowania się w zakresie twierdzeń podnoszonych przez powoda ad.1, w szczególności brak uzasadnienia odmowy uwzględnienia wniosku powoda ad.1 o odroczenie rozprawy z uwagi na niemożność stawienia się spowodowaną jego stanem zdrowia i naruszenie prawa materialnego tj. art. 840§1 pkt 1 i 2 k.p.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż w ustalonym stanie faktycznym nie zaistniały podstawy do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności. We wnioskach apelacyjnych skarżąca żądała uchylecia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania przy uwzględnieniu kosztów postępowania.

Pozwana w złożonej odpowiedzi na apelację wniosła o jej oddalenie w całości i zasądzenie od powodów solidarnie na rzecz pozwanej kosztów postępowania przed sądem drugiej instancji, w tym kosztów zastępstwa procesowego, na poparcie swojego stanowiska przedstawiając obszerną argumentację.

Sąd Odwoławczy zważył, co następuje:

Apelacja powodów jest nieuzasadniona, gdyż zaskarżony wyrok należy uznać za trafny. Powołane w apelacji zarzuty naruszenia przepisów postępowania i prawa materialnego należało uznać za chybione.

Sąd Okręgowy podziela i uznaje za swoje zarówno ustalenia faktyczne, jak i prawne poczynione przez Sąd pierwszej instancji, uznając, iż nie ma potrzeby ich ponownego szczegółowego przytaczania, ponieważ ustalenia te znajdują oparcie w zebranych w sprawie materiale dowodowym, które to dowody Sąd ten ocenił w granicach zakreślonych przepisem art.233§ 1 k.p.c., wbrew twierdzeniom powodów. Sąd Okręgowy uznał, iż Sąd meriti nie przekroczył granic swobodnej oceny dowodów. Wnioski tego Sądu, co do faktów w sposób logiczny wynikają z treści dowodów zgromadzonych w sprawie, a zaferowanych przez strony, równocześnie Sąd poddał ocenie w sposób należyty materiał dowodowy zebrany w niej.

Sąd Rejonowy przedstawił w uzasadnieniu proces wnioskowania w sposób wystarczający do merytorycznej kontroli orzeczenia w postępowaniu odwoławczym, a ustalenia faktyczne oraz oparta na nich ocena prawna roszczenia powoda zostały przedstawione w sposób prawidłowy, zgodny z przepisami oraz regułami logicznego myślenia i zasad doświadczenia życiowego. Uzasadnienie Sądu meriti, aczkolwiek zwarte i oszczędne, to jednak zawiera elementy wskazane w art. 328§2 k.p.c., odzwierciedla proces myślowy Sądu, tym samym zarzut naruszenia przez Sąd art. 328 k.p.c. należało uznać za chybiony.

Nie doszło także do naruszenia prawa materialnego tj. art. 840§1 pkt 1 i 2 k.p.c. poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na przyjęciu, iż w przedmiotowej sprawie nie zaistniały podstawy do pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności.

Za chybiony należało uznać zarzut skarżących, dotyczący niewłaściwego zastosowania przepisu art. 840§1 pkt 1 k.p.c. mówiącego o możliwości wytoczenia przez dłużnika powództwa w celu pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności, w sytuacji gdy przyczyną zdarzeniom, na których oparto wydanie klauzuli wykonalności, przez co w doktrynie rozumie się zaprzeczenie przez dłużnika obowiązku spełnienia na rzecz wierzyciela świadczenia objętego tytułem egzekucyjnym. Zdarzeniem, na którym oparto klauzulę wykonalności, jest tytuł egzekucyjny. W literaturze przedmiotu zwraca się uwagę, że należy odróżniać sytuacje, gdy tytuł egzekucyjny korzysta z powagi rzeczy osądzonej (orzeczenie sądu oraz orzeczenia zrównane z nim pod względem skutków, np. wyrok sądu polubownego - por.

uwagi do art. 776 i n.) oraz gdy tytuł ten takiej cechy nie posiada. Z brzmienie art. 840 § 1 pkt 1 k.p.c., ustalonego od dnia 5 lutego 2005 r. wynika, iż powództwo opozycyjne oparte na omawianej podstawie, jest dopuszczalne, o ile nie występują przeszkody w postaci niedopuszczalności drogi sądowej, powagi rzeczy osądzonej lub zawisłości sporu. Dłużnik nie może w drodze tego powództwa zmierzać do wzruszenia prawomocnego rozstrzygnięcia sądu stanowiącego tytuł egzekucyjny (tak m.in. wyrok SN z dnia 12.12.1972 r., II PR 372/72, OSP 1973, z. 11, poz. 222), a takim jest wyrok Sądu Rejonowego w Gliwicach z dnia 25.08.2009r., stanowiący tytuł egzekucyjny w przedmiotowej sprawie. Z powyższych uwag wynika, że nie wszystkie zarzuty przeciwko tytułowi wykonawczemu dłużnik ma prawo podnosić w sprawie o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego. Z brzmienia art. 840§1 pkt 1 k.p.c. wynika, że zobowiązany z tytułu wykonawczego nie ma możliwości kwestionować ustaleń faktycznych i prawnych poczynionych w postępowaniu, w którym tytuł wykonawczy został wydany. W przeciwnym wypadku sprawa o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego stanowiłaby niedopuszczalną kontynuację prawomocnie zakończonych już postępowania, w mniejszym postępowaniu sprawy o eksmisję (zob. też wyrok SA w Szczecinie z dnia 28.05.2014 r., I ACa 31/14, LEX nr 1527225).

Z powyższych względów trafnie uznał Sąd Rejonowy za bezzasadne dopuszczenie dowodów z osobowych źródeł dowodowych celem ustalenia okoliczności faktycznych i prawnych będących już przedmiotem analizy w postępowaniu, w którym tytuł wykonawczy został wydany, do czego zmierzali powodowie, w szczególności takich jak okoliczności dotyczące prawidłowości wypowiedzenia umowy najmu przez Gminę małżonkom M. i braku podstaw do uznania zasadności powództwa o eksmisję. Sąd w pełni zgadza się z argumentacją Sądu meriti dotyczącą tej kwestii, uznając za bezzasadny, w tym zakresie także zarzut naruszenia przez Sąd Rejonowy art. 217§3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie.

Również zarzut dotyczący wystąpienia w sprawie przesłanek uzasadniających pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w oparciu o art. 840§1 pkt 2 k.p.c., zatem polegających na wystąpieniu zdarzenia, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane, należało uznać za chybiony. Artykuł 840 §1 pkt 2 k.p.c. stwarza podstawę do zwalczania tytułu wykonawczego w przypadku, gdy już po powstaniu tytułu egzekucyjnego zaszły zdarzenia prowadzące do wygaśnięcia zobowiązania lub zdarzenia, wskutek których zobowiązanie nie może być egzekwowane. Do zdarzeń w rozumieniu art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. zalicza się zjawiska i stany świata zewnętrznego (zdarzenia niezależne od woli stron) oraz objawy wewnętrznego życia stron (zdarzenia zależne od woli stron), z którymi przepisy prawa materialnego łączą wygaśnięcie zobowiązań albo które powodują niemożność egzekwowania świadczeń wynikających z tytułu egzekucyjnego. Do zdarzeń takich zaliczyć można np. odnowienie czy też zawarcie ugody odnoszącej się do roszczeń objętych prawomocnym orzeczeniem sądu (zob. wyrok SA w Katowicach z 11.03.2015r. V ACa 651/14, LEX nr 1661176). Nie mniej powodowie w toku niniejszej sprawy nie wykazali, aby doszło do zawarcia w sposób dorozumiany porozumienia między stronami postępowania, dotyczącego „kontynuacji” umowy najmu czy też zawarcia nowej tego rodzaju umowy. Powodowie nie przedstawili bowiem żadnych konkretnych dowodów, w tym informacji, dokumentów, świadczących o tym, iż pomiędzy stronami toczyły się rozmowy, pertraktacje dotyczące tej kwestii. Należy podkreślić, iż przeczy temu także konsekwentne stanowisko po wydaniu wyroku eksmisyjnego prezentowane przez pozwaną. Należy podkreślić, iż już w treści pouczenia ujętego w piśmie wypowiedzającym umowny stosunek najmu małżonkom M. przez Gminę, pozwana podkreśliła, iż niewydanie w terminie lokalu oznaczać będzie „korzystanie z niego bez tytułu prawnego oraz spowoduje powstanie obowiązku zapłaty odszkodowania w wysokości 100% czynszu i opłat dodatkowych za każdy miesiąc bezumownego korzystania z lokalu”. Powyższe wynika także z regulacji prawnych dotyczących tej kwestii. Tym samym powodowie nie mieli żadnych podstaw do pozostawania w przeświadczeniu, iż uiszczane przez nich opłaty za przedmiotowy lokal już po wydaniu wyroku eksmisyjnego są płacone w ramach łączącego strony stosunku najmu, nawiązanego w sposób dorozumiany. W świetle bowiem zapisów ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie ustawy kodeks cywilny i wcześniejszej korespondencji pomiędzy stronami, powodowie wiedzieli, iż uiszczali odszkodowanie z tytułu bezumownego korzystania z lokalu mieszkalnego nadal przez nich zajmowanego, należne właścicielowi lokalu. W okolicznościach sprawy nie sposób domniemywać ponownego nawiązania stosunku najmu przez Gminę G. z powodami podczas obowiązywania prawomocnego wyroku orzekającego eksmisję, nie wykonanego przez stronę powodową dobrowolnie.

Przy czym bez znaczenia jest podnoszony przez powodów zarzut zwlekania z wszczęciem postępowania egzekucyjnego w sprawie o eksmisję przez pozwaną, skoro zgodnie z powszechnie prezentowanym poglądem w doktrynie wierzytel przed upływem 10 lat od wydania tytułu wykonawczego ma prawo skierowania sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego. To wierzytel w tym zakresie ma prawo zdecydować o momencie i chwili zainicjowania postępowania egzekucyjnego przeciwko dłużnikom.

Odnosząc się z kolei do zarzutu naruszenia art. 217§3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. poprzez ich niewłaściwe zastosowanie polegające na oddaleniu wniosków dowodowych powodów z osobowych źródeł dowodowych, również w zakresie zmierzającym do wykazania istnienia i treści porozumienia pomiędzy stronami po powstaniu tytułu egzekucyjnego, to należy zauważyć, iż powodowie wnosili o przesłuchanie szeregu świadków i stron, ograniczonego jednak do przesłuchania pozwanej m.in. na okoliczność faktu nieprzerwanego korzystania przez powodów z lokalu po uprawomocnieniu się wyroku eksmisyjnego oraz uiszczania należności z tytułu korzystania z substancji lokalu za wiedzą i zgodą pozwanej. Powyższe okoliczności zostały przyznane przez stronę pozwaną i nie wymagały dowodzenia. Inną kwestią było, iż każda ze stron odmiennie interpretowała wnioski wynikające z powyższych ustaleń. Z uwagi jednak na zwarte powyżej uwagi nie można było uznać, iż pomiędzy stronami doszło do porozumienia w zakresie, jak twierdzą powodowie „wznowienia stosunku najmu łączącego strony o treści odpowiadającej uprzednio istniejącej umowie”. Z powyższy względów także nie doszło w ocenie Sądu Okręgowego do naruszenia art. 217§3 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c.

Również, zdaniem Sądu Okręgowego, nie doszło do naruszenia art. 214§1 k.p.c. w zw. z art. 214¹§1 k.p.c. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie polegające na nieuwzględnieniu wniosku o odroczenie rozprawy z powodu stanu zdrowia powoda ad.1 mimo, przedłożenia przez niego zaświadczenia wystawionego przez lekarza sądowego potwierdzającego niemożność stawienia się na rozprawę, albowiem wymaga podkreślenia, iż powód w sprawie był reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, którego obowiązkiem było przedstawienie stanowiska procesowego powoda na rozprawie dnia 8 kwietnia 2014r. Z niewiadomych przyczyn pełnomocnik powoda, mimo jego prawidłowego zawiadomienia o terminie rozprawy, nie pojawił się na niej. Ponadto należy zauważyć, iż stanowisko powodów na tej rozprawie mogła także osobiście przedstawić powódka, także ona mogła czynnie w niej uczestniczyć. Nie mniej z niewiadomych przyczyn także i ona na niej się nie stawiła. Co więcej oboje powodowie swoje racje i argumenty mogli przedstawić Sądowi na piśmie. Przy czym należy podkreślić, iż powodowi nie chodziło o jego przesłuchanie w charakterze strony na tym terminie rozprawy, a jedynie o przedstawienie jego stanowiska procesowego. Zatem w okolicznościach sprawy oddalenie wniosku o odroczenie rozprawy i wydanie wyroku po odbyciu tylko jednego posiedzenia jawnego należało uznać za prawidłowe i uzasadnione.

Ponadto zarzuty podniesione w apelacji mają w ocenie Sądu Okręgowego przede wszystkim charakter czysto polemiczny i sprowadzają się do negowania właściwej oceny i ustaleń Sądu pierwszej instancji, przeciwstawiając im własne oceny i wnioski, które w żadnym razie nie mogą podważyć trafności rozstrzygnięcia i argumentacji Sądu Rejonowego.

Konkludując, zaskarżony wyrok odpowiada prawu, a zarzuty powodów nie zasługiwały na uwzględnienie.

Z tych względów, na podstawie art. 385 k.p.c., apelację powodów oddalono, jako bezzasadną. O kosztach postępowania Sąd Okręgowy orzekł w oparciu o art. art. 98 k.p.c. i art. 108 § 1 k.p.c. oraz §2 w zw. z i § 6 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenie przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (tekst jedn. Dz. U. z 2013r., poz. 490) , obciążając powodów jako stronę przegrywającą sprawę w całości kosztami postępowania odwoławczego.